Verslag bijeenkomst ‘Samen bouwen aan betrokkenheid’ 2

16 september 2026, Gemeentehuis Moerdijk

MOERDIJK

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2

2 Aandachtspunten en vragen 2
2.1 Wat is participatie? 2
2.2 Waar staan we? 2
2.3 Wat hebben we opgehaald? 2
2.4 Hoe nemen we de bevindingen mee in het participatiebeleid en de participatieverordening? 3

3 Gesprekstafels 4
3.1 Wat gaat goed? 4
3.2 Wat kan beter? 4
3.3 Uitdaagrecht 4

4 Samenvattende aandachtspunten en acties 5
4.1 Aandachtspunten 5
4.2 Actiepunten 5

Bijlage: schriftelijke reactie Hart voor Willemstad 6

Colofon 7

1 Introductie

Op 16 september heeft in het gemeentehuis van de Gemeente Moerdijk een tweede bijeenkomst plaatsgevonden over het participatiebeleid en de participatieverordening. Tijdens deze bijeenkomst waren er deelnemers vanuit verenigingen, besturen van de stad- en dorpstafels, maatschappelijke organisaties, actieve vrijwilligers, inwoners die de enquête hebben ingevuld en inwoners met wie een straatgesprek is gevoerd.

De bijeenkomst had drie centrale doelen: laten zien wat er aan inzichten en aandachtspunten is opgehaald met de enquête, de straatgesprekken en de vorige bijeenkomst, delen hoe deze inzichten een plek krijgen in het participatiebeleid en de participatieverordening, de mening en aandachtspunten van de deelnemers ophalen.

De verplichting tot het opstellen van een participatieverordening komt voort uit de Wet versterking participatie op decentraal niveau. Deze wet vervangt de eerdere inspraakverordening en moet uiterlijk 1 januari 2027 door gemeenten zijn ingevoerd.

De bijeenkomst startte met het welkom heten van de deelnemers door de adviseur participatie. Vervolgens geeft de adviseur participatie een presentatie over wat participatie is, wat er aan inzichten en aandachtspunten is opgehaald met de straatgesprekken, de enquête en de vorige bijeenkomst en hoe dit wordt meegenomen in het beleid. De deelnemers hebben de mogelijkheid om tijdens de presentatie vragen te stellen en aandachtspunten mee te geven. Na afloop van de presentatie is er de mogelijkheid om met elkaar in gesprek te gaan over de positieve punten en verbeterpunten.

2 Aandachtspunten en vragen

2.1 Wat is participatie?

De adviseur participatie deelt kort wat we onder participatie verstaan.

Een deelnemer geeft aan dat er veel aandacht uitgaat naar grotere participatietrajecten, terwijl er juist veel energie en activiteit ontstaat in de buurten wat de gemeente beter kan faciliteren. Daarnaast geeft de deelnemer aan dat een deel van de inwoners minder gemakkelijk worden bereikt, omdat zij zichzelf niet snel aanmelden.

Een deelnemer vraagt wanneer een inwoner een vraag stelt aan de gemeente, wat daar dan mee wordt gedaan. De ervaring is dat inwoners niet altijd een antwoord krijgen. Regelmatig worden vragen gemaild en telefoontjes gepleegd, maar volgt er geen reactie. Er is winst te halen in het contact tussen de gemeente en haar inwoners.

Een deelnemer benoemt dat inwoners wel vaak hun mening geven maar vervolgens niet meer horen. De adviseur participatie geeft aan dit een bekend signaal is, dat ook uit het participatietraject is gekomen als één van de belangrijkste verbeterpunten.

2.2 Waar staan we?

De adviseur participatie heeft aan dat het voornemen is om de stukken vast te stellen in de raadsvergadering van 3 december 2026.

Een deelnemer vraagt of hij/zij het uiteindelijke verslag ontvangt voordat het naar de gemeenteraad gaat en of hij/zij geïnformeerd kan worden over wanneer de raadsvergadering is. De adviseur participatie geeft aan dat het verslag wordt gedeeld en alle stukken worden aangepast op basis van de bevindingen. Ook zullen we iedereen informeren over wanneer de raadsvergadering is.

Een deelnemer benoemt de uitvoeringscapaciteit als aandachtspunt. De vraag is of er voldoende capaciteit en geld is om het nieuwe participatiebeleid en de participatieverordening uit te voeren. Er wordt aangegeven dat het belangrijk is dat er ook daadwerkelijk iets gebeurt met de plannen. De adviseur participatie geeft aan dat er nog een intern gesprek plaatsvindt over de uitvoering, maar at er in elk geval geld is vrijgemaakt in het bestuursakkoord voor het opleiden van de organisatie.

“Is er wel voldoende tijd en capaciteit? Het is belangrijk dat er ook daadwerkelijk iets met dit nieuwe participatiebeleid en de participatieverordening gebeurt!’’

Een deelnemer geeft een compliment over hoe het proces om te komen tot de participatieverordening en het participatiebeleid wordt aangepakt.

2.3 Wat hebben we opgehaald?

De adviseur participatie deelt dat we aan het einde van het proces staan om te komen tot het participatiebeleid en de participatieverordening.
Een deelnemer stelt de vraag waarom niet in alle woonplaatsen straatgesprekken zijn gevoerd. De adviseur participatie antwoordt dat de locaties gekozen zijn om de doelgroepen te treffen die minder goed vertegenwoordigd zijn in de enquête zoals jongeren, jonge ouders en ouderen die niet digitaal vaardig zijn.

Een deelnemer merkt op dat circa 600 ingevulde enquêtes op een totaal van 38.000 inwoners niet veel lijkt. De adviseur participatie geeft aan dat het een hoog aantal is vergeleken met andere enquêtes en het statistisch gezien voldoende is om betrouwbare conclusie te trekken.

Een deelnemer geeft aan dat er regelmatig wel een terugkoppeling plaatsvindt, maar dat inwoners die niet vaak weten te vinden. Daardoor bereikt de terugkoppeling inwoners niet altijd. Er wordt benadrukt dat er naast aandacht voor terugkoppeling ook aandacht moet zijn voor de communicatie rondom die terugkoppeling. De adviseur participatie antwoordt dat het lastig blijft om mensen te bereiken en het niet (financieel) haalbaar is om voor ieder onderwerp brieven te versturen.

“Inwoners geven vaak hun mening, maar horen vervolgens niets meer. Regelmatig is er wel een terugkoppeling, alleen bereikt die de inwoner niet.’’

Een deelnemer geeft aan dat de gemeente minder communiceert via de Moerdijkse Bode en dat ouderen die minder of niet digitaal vaardig zijn dat als een gemis ervaren. De adviseur participatie geeft aan dat rekening houden met niet digitaal vaardige mensen belangrijk is. De adviseur communicatie heeft aan dat het voorheen twee pagina's waren en nu al jaren één pagina. Andere aanwezigen vinden de communicatie via de Moerdijkse Bode wel volstaan.

De ervaring dat bij personele wisselingen binnen de gemeente informatie verloren gaat, wordt breed herkend door de deelnemers.

2.4 Hoe nemen we de bevindingen mee in het participatiebeleid en de participatieverordening?

De adviseur participatie deelt hoe de bevindingen worden opgenomen in het participatiebeleid en de participatieverordening.

Een deelnemer geeft aan dat het hoopgevend is dat participatie in de verkiezingsprogramma's van de politieke partijen staat en het belangrijk is dat zaken nu worden vastgelegd.

Een deelnemer stelt de vraagt of er ook iets in het beleid komt te staan over het termijn waar binnen inwoners een terugkoppeling mogen verwachten. De adviseur participatie geeft aan dat er wel een termijn instaat over het plan voor inwonersparticipatie, maar niet over de terugkoppeling met het eindverslag. Het eindverslag zal in elk geval wel onderdeel zijn van het besluitvormende stuk, zoals een paragraaf participatie in het raadsvoorstel. Bovendien staat in het beleid dat we blijven communiceren, ook wanneer er geen nieuws is.

Deelnemers geven aan dat de behoefte van een terugkoppeling op initiatieven nadrukkelijk aanwezig is. Volgens deelnemers komt het regelmatig voor dat initiatieven worden ingediend en het niet duidelijk is wat ermee gebeurt. Dit wordt als onwenselijk ervaren. De adviseur participatie benoemt dat er wel een besluitvormingstermijn over kleine initiatieven in het participatiebeleid komt en tevens een besluitvormingstermijn over het uitdaagrecht in de participatieverordening.

Een deelnemer vraagt waarom de raadsleden en de leden van het college niet aanwezig zijn bij de bijeenkomst. De adviseur participatie antwoordt dat de bijeenkomst voor raadsleden vorige week was. De deelnemer geeft aan dat het juist prettig wordt bevonden wanneer de raadsleden er als toehoorder zouden zijn en het college juist een dichtbij en betrouwbaar bestuur kan zijn door zoveel mogelijk aanwezig te zijn.

Figuur 1 Foto van de bijeenkomst

Een deelnemer geeft het belang aan van vroegtijdige betrokkenheid. Wanneer participatie pas later plaatsvindt, wordt de invloed beperkt en kan dit leiden tot frustratie bij mensen die willen meedenken. De adviseur participatie is het daarmee eens maar benoemt daarbij ook dat er soms ook al een traject aan vooraf is gegaan waar ook participatie heeft plaats gevonden en vervolgens al keuzes in zijn gemaakt. De Omgevingsvisie is daar een voorbeeld van. Bij het opstellen van de Omgevingsvisie heeft participatie plaatsgevonden en daaruit zijn al woningbouwlocaties voortgekomen. Vervolgens kan bij het plan voor een specifieke woningbouwlocatie alsnog weerstand komen op de keuze voor woningbouw op die locatie, terwijl dat al vaststond. Dit is soms een uitdaging, omdat de vaststaande kaders tegelijkertijd wel weerstand kunnen oproepen.

“Wanneer participatie pas later plaatsvindt, wordt de invloed beperkt en kan dit leiden tot frustratie bij mensen die willen meedenken.”

Een deelnemer vraagt of de kleine initiatieven zowel fysiek als sociaal kan zijn. De adviseur participatie antwoordt dat inderdaad beide kan en we een ‘ja, mits’ uitgangspunt hanteren in de beoordeling. Ook vraagt een deelnemer wie aan de initiatieventafel zit, waarop de adviseur participatie antwoordt dat dit nog onder voorbehoud is, maar waarschijnlijk een adviseur uit ieder domein binnen de gemeente, de gebiedscoördinator van het betreffende gebied, de adviseur participatie en als gast de indiener van het initiatief.

En deelnemer vraagt of de stukken die naar het college en de raad gaan eerst worden gedeeld met de deelnemers van deze bijeenkomst. De adviseur participatie antwoordt dat de stukken ook met de deelnemers worden gedeeld.

3 Gesprekstafels

De deelnemers verdelen zich over 5 groepen en gaan verder in gesprek over wat goed gaat en wat beter kan. Eén groep voert het gesprek over de vormgeving van het uitdaagrecht in de participatieverordening.

3.1 Wat gaat goed?

- Het feit dat het onderwerp serieus wordt opgepakt, de verordening er komt en niet vrijblijvend is.
- De georganiseerde avond wordt als prettig ervaren.
- Duidelijk verslag met de resultaten.
- De ideeën rondom het geven van terugkoppeling worden als prettig ervaren.
- Het feit dat de gemeente het proces rondom initiatieven beter gaat coördineren.
- Ambitie mooi verwoord en omschreven.
- Participatie als agenda-item, waardoor er gewerkt gaat worden aan de bewustwording bij ambtenaren.

3.2 Wat kan beter?

- Telefonische bereikbaarheid van ambtenaren en een snelle reactie op email.
- Initiatieventafel: is dat nodig naast wat er al is? Initiatieven bereiken nu ook al via de gebiedstafel/gebiedscoördinator het gemeentehuis.
- Hoe gecontroleerd wordt of vragen daadwerkelijk zijn beantwoord.
- Hoe wordt geborgd dat ambtenaren participatie ook echt gaan toepassen in hun projecten?
- De terugkoppeling aan jongeren, omdat zij niet aanwezig waren bij de bijeenkomst.
- De opvolging van de vragen, adviezen en initiatieven die uit de gebiedstafels komen. Inhoudelijk betrokken personen binnen de gemeenten staan daar niet altijd voor open.
- De informatie in de Moerdijkse bode. Dit is te summier. N.B. uit het plenaire deel van de bijeenkomst bleek dat andere deelnemers de communicatie via de Moerdijkse Bode wel vinden volstaan.
- De bezorging van de Moerdijkse Bode. N.B. De bezorging is niet een taak van de gemeente. Het advies is dat inwoners zelf contact leggen met de Moerdijkse bode.
- Het up to date houden van projectpagina's op moerdijk.nl en de pagina kernkaarten.
- Gebiedstafels een vaste plek geven in de participatieverordening.
- De gebiedstafels meer benutten om communicatie van de gemeente te verspreiden.
- Vraag: is de verordening stevig genoeg? Worden er termijnen genoemd?
- Samenwerkingsovereenkomst met de gebiedstafels versus het stappenplan participatie.

3.3 Uitdaagrecht

- Is het ook mogelijk om het uitdaagrecht toe te passen wanneer het gaat om activiteiten van Surplus? Deze vraag is na de bijeenkomst nader uitgezocht. Mocht dit voorkomen, dan zullen we als gemeente op basis van het voorstel daar grondig naar kijken. Op basis van de concept participatieverordening zou het theoretisch gezien wel kunnen, alleen waarschijnlijk zal het financieel gezien geen besparing opleveren omdat je taken opknipt en ze afzonderlijk gaat subsidiëren, bovendien kan professionaliteit van belang zijn en is er een lopende subsidierelatie die niet tussentijds kan worden opgezegd. Mogelijk zou in deze theoretische casus het laagdrempeliger zijn om een initiatief in te dienen via de initiatieventafel ipv een verzoek doen voor het uitdaagrecht.
- Neem ‘maatschappelijke meerwaarde’ ook op in de verordening en niet alleen in de toelichting.

4 Samenvattende aandachtspunten en acties

4.1 Aandachtspunten

Tijdens de bijeenkomst zijn aandachtspunten genoemd die meegenomen kunnen worden bij het opstellen van het participatiebeleid en de participatieverordening:

- Er ontstaat juist vaak veel energie en activiteit in de buurten en de gemeente zou dat beter kunnen faciliteren.
- Inwoners missen regelmatig terugkoppeling over wat er met hun inbreng gebeurt. Naast terugkoppeling is ook de communicatie over die terugkoppeling een belangrijk aandachtspunt.
- Terugkoppeling op initiatieven moet verbeterd worden. Het komt regelmatig voor dat initiatieven worden ingediend en het niet duidelijk is wat ermee gebeurt.
- Er zijn zorgen over de uitvoeringscapaciteit en de beschikbare middelen om participatie daadwerkelijk vorm te geven.
- Het contact tussen inwoners en de gemeente wordt als lastig ervaren, met name wanneer inwoners op zoek zijn naar de juiste contactpersoon of geen reactie ontvangen.
- Vroegtijdige betrokkenheid van inwoners wordt belangrijk gevonden om frustratie en weerstand te voorkomen. Daarbij kan het wel voorkomen dat er alsnog weerstand ontstaat bij vaststaande kaders waarover in een eerder stadium al participatie heeft plaatsgevonden.
- Overweeg een termijn voor terugkoppeling.
- Denk na over hoe je borgt dat ambtenaren participatie ook echt gaan toepassen in hun projecten.
- Verbeter de opvolging van de vragen, adviezen en initiatieven die uit de gebiedstafels komen. Inhoudelijk betrokken personen binnen de gemeenten staan daar niet altijd voor open.
- Het up to date houden van projectpagina's op moerdijk.nl en de pagina kernkaarten.
- Gebiedstafels een vaste plek geven in de participatieverordening.
- De gebiedstafels meer benutten om communicatie van de gemeente te verspreiden.
- Vergroot de betrokkenheid van de besturen van de gebiedstafels bij de plannen voor inwonersparticipatie, zoals ook afgesproken in de samenwerkingsovereenkomst (stappenplan delen met de besturen van de gebiedstafels).

4.2 Actiepunten

- Delen van het verslag van deze bijeenkomst samen met de slides (incl. de slides over het uitdaagrecht).
- Delen van het participatieverslag, waar in de bevindingen van deze bijeenkomst zijn verwerkt.
- Met de wethouder bespreken of we het participatiebeleid en de participatieverordening eerst kunnen delen met de deelnemers alvorens deze naar de raad gaan.
- De deelnemers informeren over wanneer de raadsvergaderingen staan gepland.
- De terugkoppeling geven aan jongeren, omdat zij niet aanwezig waren bij de bijeenkomst.

Bijlage: schriftelijke reactie Hart voor Willemstad

Verzonden: 17 september

Beste ...,

Hartelijk dank aan jou en het team voor de bijeenkomst 'Samen bouwen aan betrokkenheid' van gisterenavond. We hebben het als een open en prettig gesprek ervaren. Ook nogmaals een compliment voor het hele traject: de enquête, de straatgesprekken, de bijeenkomsten en de eerlijke verslagen laten zien hoe serieus de gemeente dit aanpakt.

Zoals toegezegd sturen we onze inbreng hierbij ook op papier, zodat deze goed in het verslag en in de verdere uitwerking terecht kan komen.

WAT AL GOED IS
We zijn blij dat de verordening een openbaar plan vooraf en een eindverslag met een onderbouwde reactie bevat. Dat sluit precies aan bij wat inwoners vroegen. We gaan ervan uit dat deze onderdelen in de verordening blijven staan.

WAT WE NOG GRAAG IN DE VERORDENING ZIEN

1. Participatie als hoofdregel
Komt er geen participatie, dan wordt altijd openbaar uitgelegd waarom, ook bij besluiten van het college. De uitzonderingsgronden worden terughoudend en onderbouwd toegepast.
Waarom: de VNG-handleiding bij de modelverordening stelt dat participatie in de wet voorop staat, dat een lange lijst uitzonderingen daarmee in tegenspraak is, en dat een beroep op een uitzondering onderbouwd moet worden.

2. Een zorgplicht, zoals in het VNG-model (variant 2, artikel 4)
Inwoners worden tijdig betrokken, als alle opties nog open staan. Stukken zijn openbaar, de stand van zaken wordt bijgehouden en er is altijd een aanspreekpunt voor vragen.
Waarom: uit het onderzoek blijkt dat inwoners participatie vaak als te laat ervaren. Het participatieverslag noemt bovendien dat de zorgvuldigheid nu afhangt van de betrokken medewerker, en dat trajecten door personeelswisselingen soms opnieuw beginnen. Inwoners vragen zelf om meer uniformiteit en een aanpak die minder ad hoc is.

3. Een vaste plek voor de stads- en dorpstafels
Helder vastgelegd wanneer de tafels worden betrokken en hoe zij horen wat er met hun advies gebeurt.
Waarom: de gebiedstafels zijn bij 78% van de ondervraagden bekend en worden gewaardeerd, maar 43% van de bezoekers vindt het niet duidelijk wat er met de adviezen gebeurt.

4. Termijnen
Inwoners horen binnen een vaste termijn wat er met hun inbreng is gedaan, en initiatieven krijgen binnen een vaste termijn antwoord.
Waarom: slechts 18% van de betrokken inwoners weet wat er met de eigen inbreng is gebeurd. Van de inwoners van wie een initiatief niet werd ondersteund, hoorde 40% daarna niets meer. 'Versnel de besluitvorming' is ook een van de bevindingen uit het traject.

WAAROM EEN STEVIGE VERORDENING
Het participatiebeleid beschrijft terecht de ambities en de werkwijze, en daar hoort ruimte voor maatwerk bij. De verordening legt vast waar inwoners altijd op kunnen rekenen, ongeacht het project of de medewerker. Maatwerk binnen vaste spelregels, dus.
Dat sluit ook aan bij het bestuursakkoord 2026–2030, waarin staat dat de afspraken over participatie worden vastgelegd in een participatieverordening, met tijdige betrokkenheid, goede afspraken vooraf en duidelijke terugkoppeling.

ONZE VRAGEN
1. Tijdens de bijeenkomst hebben wij, samen met andere aanwezigen, gevraagd of we het definitieve participatieverslag en de concept-verordening en het concept-beleid kunnen ontvangen voordat deze naar de gemeenteraad gaan. Je gaf aan dit na te vragen. We horen graag of dat mogelijk is.
2. Kun je bevestigen of de gemeenteraad alleen de participatieverordening vaststelt, of ook het participatiebeleid? In de presentatie aan de raad op 9 september stond dat beide door de raad worden vastgesteld.

We gaan ervan uit dat onze inbreng in het verslag van de avond terechtkomt. Heb je vragen of wil je iets toelichten, neem dan gerust contact met ons op.

Met vriendelijke groet,

Sietse Maat, Hajo Auwerda en Hans van der Geest
Bestuur Hart voor Willemstad (Stadstafel Willemstad)

Hart voor Willemstad
www.hartvoorwillemstad.nl

Colofon

Auteur
Lieke van Son, Esmeé van Haasen

Fotografie
Niet van toepassing

Uitgave
september 2026

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook en evenmin in een geautomatiseerd gegevensbestand worden opgeslagen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de gemeente Moerdijk